

Die ene patiënt (video)

De Volkskrant heeft een serie films (video's) gemaakt met als titel *Die ene patiënt*.

Welke patiënten maken de meeste indruk en stimuleren een arts of verpleegkundige? De intensivist, ethicus, neurochirurg, kinderarts en enkele verpleegkundigen vertellen over 'die ene patiënt' die hun kijk op het vak ingrijpend heeft veranderd.

De website biedt meerdere korte video's van artsen en verpleegkundigen die vertellen over patiënten die zij nooit meer zullen vergeten. Er zijn vijf video's uitgelicht vanwege de raakvlakken met thema's binnen de palliatieve zorg. De geselecteerde video's zijn inspirerend voor (aankomende) artsen, verpleegkundig specialisten en verpleegkundigen (in opleiding) of andere zorgverleners die zorgen voor patiënten in de palliatieve – terminale fase. In de video's komen het belang van actief luisteren naar de waarde, wensen en behoefte van de patiënt of naaste aan de orde.

In het onderwijs kunnen de video's worden getoond om enerzijds de communicatie te analyseren tussen zorgverlener en patiënt of naaste en daarnaast om te reflecteren op het gedrag van de arts/verpleegkundige hoe je zelf zou acteren.

Doelgroep:

- studenten geneeskunde met stage-ervaring: patiënten in de palliatieve fase (masterniveau)
- artsen in opleiding
- studenten mbo/hbo-verpleegkundigen (niveau 4 en 6) met stage-ervaring: patiënten in de palliatieve fase
- zorgverleners (artsen / verpleegkundig specialisten / verpleegkundigen / e.a.) die gesprekken voeren met patiënten in de palliatieve – terminale fase (niveau 4, 6, 7, 8, 8+).

Docenten instructie

Introductie

Hieronder staan leerdoelen gevolgd met enkele suggesties voor werkvormen om de video te gebruiken als onderwijsmateriaal en in te passen bij een thema of lesonderwerp binnen de palliatieve zorg. Tijdens het bespreken van de reflectievragen is het creëren van een veilige sfeer waarin eenieder zich vrij voelt om zijn mening en ideeën te kunnen geven van belang.

Uit de serie zijn vijf video's uitgelicht, ieder met zijn eigen thematiek. Per video is aangegeven:

- het thema
- titel en tijdsduur van de video
- kernzin vanuit artsen of verpleegkundig perspectief
- korte inhoud

Zo vertelt een kinderarts zijn ervaring vanuit zijn perspectief. Maar dit verhaal kan ook voor andere (aankomende) artsen of andere zorgverleners zoals verpleegkundigen inspirerend en leerzaam zijn.

Leerdoelen

- reflecteren op het verhaal wat de arts of verpleegkundige raakt en aangeven wat het doet bij jezelf als zorgverlener
- analyseren de gespreksvaardigheden tussen de zorgverlener en de patiënt of andere betrokkene(n) die in de video aan de orde komen, welk effect hebben zij op de communicatie.

Vaardigheden:

- beredeneren de invloed van de arts/verpleegkundige op de patiënt / naaste / ouders of vice versa bij het (niet) realiseren van de wens.

Suggesties voor werkvormen

1. Groepsbijeenkomst met reflectieopdracht

Bekijk een video die past binnen het lesthema/lesonderwerp. Reflecteer vervolgens op de onderstaande vragen. Dit kan in subgroepen of plenair, afhankelijk van de groepsgrootte.

- a. Wat is voor jou het meest indrukwekkende in dit verhaal?
- b. Wat raakt je als zorgverlener het meest met betrekking tot de wens van de patiënt of naaste?
- c. Wat zie je vanuit de arts en/of verpleegkundige? Wanneer kwam het omslagpunt om over te gaan tot de kern van het verhaal? Of hoe kwam dit tot stand?
- d. Heb je ideeën over hoe je zelf achter een achterliggende vraag of wens te weten kan komen?

II. Individuele voorbereiding en vervolgens een groepsbijeenkomst (subgroepen)

Vorbereiding individueel:

Bedenk een gesprek van jou (of van je begeleider waarbij je aanwezig was) met een patiënt in de palliatieve fase die indruk heeft gemaakt én je geïnspireerd heeft je werk anders te benaderen of je een concrete verandering te weet heeft gebracht.

Groepsbijeenkomst met reflectieopdracht:

Bekijk in de groepsbijeenkomst de video. Reflecteer vervolgens op de onderstaande vragen, plenair of in een subgroep

- a. Wat raakte jou het meest?
- b. Maak een vergelijking met de video en je eigen ervaring. Bekijk dit zowel vanuit je rol als zorgverlener als vanuit het patiënten perspectief. Wat valt je op? Denk aan de communicatie, gespreksvaardigheden, attitude, rollen zorgverlener – patiënt, de fase van de patiënt, etc.
- c. Wissel de antwoorden a en b met elkaar uit.
- d. Maak voor jezelf een lijstje met tips die voor jou zinvol zijn.

Inhoud video's:

Thema: laatste wens van de patiënt

Die ene patiënt: Alex Gosselt

duur video: 6.22 minuten

vanuit artsenperspectief: hoe de wens van een ongeneeslijk zieke patiënt de arts raakt

In de video vertelt een jonge arts (Alex Gosselt) op de intensive care hoe de wens van een ongeneeslijk zieke patiënt hem raakt. Het duurde even voordat hij er zeker van was, wat de wens inhield. Na de uitvoering van de wens ziet Gosselt de tevredenheid. Zijn boodschap luidt: je kan heel veel doen.

[Naar het materiaal](https://www.volkskrant.nl/video/kanalen/mensen~c476/series/die-ene-patient~s1136/die-ene-patient-alex-gosselt~p37666) <https://www.volkskrant.nl/video/kanalen/mensen~c476/series/die-ene-patient~s1136/die-ene-patient-alex-gosselt~p37666>

Thema: laatste wens van partner

Die ene patiënt: Erwin Kopanje

duur video: 7.08 minuten

vanuit artsenperspectief: de vergankelijkheid van het leven en de illusie van onsterfelijkheid

In de video vertelt een klinisch ethicus (Erwin Kopanje) over de vergankelijkheid van het leven en de illusie van onsterfelijkheid. Hij realiseerde dit nadat hij te maken kreeg met het verdriet en de rouw van de vriend van een vrouw die tijdens het hardlopen plots in elkaar zakte. Al snel bleek dat de vrouw waarschijnlijk de volgende morgen zou overlijden. Kopanje realiseert de wens van haar vriend en pleit om in de laatste levensfase terug te keren naar het niveau van de intimiteit met kleine en simpele dingen.

[Naar het materiaal](https://www.volkskrant.nl/video/kanalen/mensen~c476/series/die-ene-patient~s1136/die-ene-patient-erwin-kopanje~p32891) (https://www.volkskrant.nl/video/kanalen/mensen~c476/series/die-ene-patient~s1136/die-ene-patient-erwin-kopanje~p32891)

Thema: kinderpalliatieve zorg

Die ene patiënt: Niet behandelen kan soms de beste optie zijn

duur video: 7:37 minuten

vanuit artsenperspectief: de moeite die zorgverleners hebben bij het abtinerend beleid bij een kind met hersenstankanker

In de video vertelt kinderneurochirurg Pieter van Eijdsden de moeite die zorgverleners hebben bij het abtinerend beleid bij een kind van zes jaar met hersenstankanker. Het vertelt over hoe goed je als zorgverlener (arts) in je schoenen moet staan om in deze situatie zoiets uit te spreken: niet meer behandelen. Het meisje heeft zo'n ernstige tumor dat de kans onvermijdelijk is dat het tot de dood zal leiden. Tijdens het gesprek van de arts met de ouders over het horen van de diagnose, hebben zij gelijk een duidelijke mening. Zij willen geen verdere behandeling voor hun dochter. Voor een dokter is het praten over dat je niets meer gaat doen moeilijker dan praten over wat er nog kan. Van Eijdsden heeft geleerd om de optie om niets te doen, expliciet moet benoemen. En dat je dit veel vaker zou moeten doen. Dit heeft hem een betere dokter gemaakt.

[Naar het materiaal](https://www.volkskrant.nl/video/kanalen/mensen~c476/series/die-ene-patient~s1136/die-ene-patient-pieter-van-eijdsden~p32800) (https://www.volkskrant.nl/video/kanalen/mensen~c476/series/die-ene-patient~s1136/die-ene-patient-pieter-van-eijdsden~p32800)

Thema: euthanasie

Die ene patiënt: Paula Groenendijk

duur video: 7.03 minuten

vanuit verpleegkundig perspectief: een patiënt met baarmoederhalskanker die altijd bij zal blijven

In de video vertelt een verpleegkundige (Paula Groenendijk) over haar ene patiënt, die haar altijd bij zal staan. Een mooie, jonge vrouw van in de twintig, midden in het leven staande vrouw in het laatste stadium van baarmoederhalskanker die zo niet meer wilde leven. De patiënt vertelde in een aantal avonddiensten dat ze niet meer zo verder wilde. Haar behandelend artsen vonden dit niet het juiste moment ervoor en wilden dit niet. Maar Groenendijk begreep haar wel en dacht: als jij dat wil, moet dat kunnen. Totdat ze besepte hoe anders die doodswens voelde voor haar moeder. Groenendijk vertelt over haar dilemma tussen de rol van moeder en de rol van verpleegkundige bij jonge patiënten met een euthanasieverzoek.

[Naar het materiaal](https://www.volkskrant.nl/video/kanalen/mensen~c476/series/die-ene-patient~s1136/die-ene-patient-paula-groenendijk~p32889) https://www.volkskrant.nl/video/kanalen/mensen~c476/series/die-ene-patient~s1136/die-ene-patient-paula-groenendijk~p32889

Thema: zelfdoding

Die ene patiënt: Hans van Dam

duur video: 7.27 minuten

vanuit verpleegkundig perspectief: hoe zijn kijk op het vak voorgoed veranderde

In de video vertelt een verpleegkundige (Hans van Dam) hoe zijn kijk op het vak voorgoed veranderde: "Haar vreselijke dood heeft mijn opvatting over hulp bij zelfdoding gekleurd. Als iemand echt niet meer wil, moet er een humane uitweg zijn." Verpleegkundige Van Dam vertelt over een mevrouw die een serieuze zelfmoordpoging heeft gedaan maar dit door toeval anders verliep. Tijdens haar opname vinden

er intensieve gesprekken plaats. Van Dam zijn insteek is dat er een open eind is. Mevrouw reageert met dat niet kan omdat alle hulpverleners willen dat zij van zelfmoord afziet. Na een traject van 2 jaar is mevrouw weer thuis. Later verneemt Van Dam dat mevrouw is overleden door een gruwelijke vorm van zelfmoord. Dit is waarom Van Dam pleit voor humane mogelijkheden voor het einde van het leven.

[Naar het materiaal](https://www.volkskrant.nl/video/kanalen/mensen~c476/series/die-ene-patient~s1136/die-ene-patient-hans-van-dam~p32886) <https://www.volkskrant.nl/video/kanalen/mensen~c476/series/die-ene-patient~s1136/die-ene-patient-hans-van-dam~p32886>
